

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 142/03-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2003 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Jána Auxta a Juraja Horvátha prerokoval sťažnosť M. K., bytom B., zastúpeného advokátkou Mgr. Z. K., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 316/00 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 316/00 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 316/00 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. M. K. n e p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť M. K. trovy konania vo výške 8 796 Sk (slovom Osemtisíc sedemstodevät'desiatšesť slovenských korún) do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet advokátky Mgr. Z. K., B.

O d ô v d o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 13. augusta 2003 sp. zn. IV. ÚS 142/03 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie s'ťažnosť M. K. (ďalej len „s'ťažovateľ“), bytom B., zastúpeného advokátkou Mgr. Z. K., B., ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 316/00.

Z prijatej s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovateľ 6. októbra 2000 podal okresnému súdu žalobu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a do dnešného dňa nebolo vo veci rozhodnuté. V s'ťažnosti s'ťažovateľ podrobne popisuje úkony účastníkov súdneho konania a úkony okresného súdu, kde konkretizuje zbytočné priet'ahy v tomto konaní, ktoré ku dňu podania s'ťažnosti ústavnému súdu trvajú viac ako dva roky.

Sťažovateľ podal 3. decembra 2002 okresnému súdu sťažnosť na zbytočné prietahy v konaní. Sťažovateľ ďalej uvádza, že stav právnej neistoty a odsúvanie súdnej ochrany v namietanom konaní negatívne ovplyvňuje životné a sociálne podmienky jeho rodiny.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že:

„1. Základné právo M. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 316/00 porušené bolo.“

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 316/00 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. M. K. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk, (slovom: stotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke Mgr. Z. K., PhD., Advokátska kancelária, B., vo výške 14.270,- Sk (slovom: štrnásťtisícdeväťdesiat slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet“

II.

Obidvaja účastníci ústavnému súdu oznámili, že súhlasia, aby bolo upustené od verejného ústneho pojednávania v konaní o prijatej sťažnosti.

JUDr. M. Š., poverená zastupovaním predsedníčky okresného súdu, vo vyjadrení o. i. uviedla, že „Vychádzajúc z doterajšieho priebehu konania mám za to, že vo veci neexistujú žiadne prietahy v konaní a časové obdobia medzi jednotlivými úkonmi zo strany súdu sú primerané a zodpovedajú tiež zaťaženosti sudcu v súvislosti s vybavovaním ostatných vecí, v ktorých je zákonným sudcom“. Zároveň uviedla, že vo veci je stanovený termín pojednávania na 27. október 2003.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 14 C 316/00 ústavný súd zistil nasledovný stav:

Dňa 6. októbra 2000 bol okresnému súdu doručený návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktorý podal sťažovateľ vystupujúci v konaní ako navrhovateľ.

Dňa 1. decembra 2000 odporkyňa doručila okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 29. decembra 2000 okresný súd zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 24. januára 2001 odporkyňa podala odvolanie proti uzneseniu, ktorým bol zamietnutý návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 14. februára 2001 okresný súd doručil odvolanie odporkyne na vyjadrenie navrhovateľovi.

Dňa 3. apríla 2001 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Bratislave za účelom rozhodnutia o odvolaní odporkyne.

Dňa 8. júna 2001 okresný súd doručil účastníkom uznesenie Krajského súdu v Bratislave, ktorým bolo uznesenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia potvrdené.

Dňa 3. septembra 2001 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby doručil súdu hodnotu poplatkového úkonu.

Dňa 19. októbra 2001 navrhovateľ doručil súdu znalecký posudok (hodnotu poplatkového úkonu).

Dňa 9. novembra 2001 okresný súd vyzval navrhovateľa, aby doplatil súdny poplatok.

Dňa 27. decembra 2001 navrhovateľ zaplatil dovyrubený súdny poplatok.

Dňa 6. marca 2002 okresný súd určil termín pojednávania na 29. máj 2002, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vykonania znaleckého dokazovania.

Dňa 19. júla 2002 okresný súd ustanovil znalca, aby vypracoval znalecký posudok a uložil účastníkom, aby zložili preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 28. augusta 2002 okresný súd vyzval účastníkov, aby zaplatili zálohu na znalecké dokazovanie.

Dňa 14. februára 2003 okresný súd vyzval znalca, aby sa dostavil na okresný súd za účelom prevzatia spisu pre znalecké dokazovanie.

Dňa 25. apríla 2003 znalec doručil okresnému súdu znalecký posudok spolu s vyúčtovaním znaleckej odmeny.

Dňa 17. júna 2003 okresný súd určil termín pojednávania na 17. september 2003 a vyzval účastníkov, aby sa vyjadrili k znaleckému posudku.

Dňa 23. júna 2003 okresný súd priznal znalcovi odmenu za znalecký úkon.

Pojednávanie 17. septembra 2003 bolo odročené na 27. október 2003 za účelom predvolania a vypočutia znalca.

III.

Sťažovateľ sa podanou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov ...“, ako aj vyslovenia porušenia svojho práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou možno za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu sťažovateľa v posudzovanom prípade považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty preto dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri

základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka konania (2) a postup samotného súdu (3).

Ústavný súd pri vyhodnotení doterajšieho konania okresného súdu vo veci sp. zn. 14 C 316/00 podľa troch uvedených základných kritérií dospel k týmto záverom:

1. Predmetom súdneho sporu je konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Ústavný súd už vo svojich rozhodnutiach vyslovil (napr. I. ÚS 24/03), že takéto konania nepovažuje z hľadiska predmetu, skutkovej a právnej povahy za zložité. Existuje k nim dostatočná právna úprava a stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení ani nenamietol skutkovú a právnu zložitost' danej veci.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ide o správanie s'ťažovateľa, ústavný súd zistil, že tento pri podaní návrhu zaplatil súdny poplatok vo výške 500 Sk. Súdny poplatok bol zaplatený v nesprávnej sume a okresný súd dodatočne vyzýval s'ťažovateľa na oznámenie hodnoty poplatkového úkonu (hoci túto hodnotu si mal zistiť sám) za účelom, aby mohol správne dovyrubiť súdny poplatok, návazne na to vyzval s'ťažovateľa na jeho doplatenie. S'ťažovateľ doplatil súdny poplatok až 27. decembra 2001, teda po uplynutí vyše jedného roka od podania návrhu na začatie konania. S'ťažovateľ si mal byť vedomý, že súdny poplatok nebol zaplatený v správnej výške. Napriek tomu sa o splnenie tejto procesnej podmienky patrične nezaujímal, a pri plnení si tejto povinnosti nespoupracoval s okresným súdom, hoci ide o spor, kde je súdny poplatok splatný pri podaní návrhu na začatie konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu. Pokiaľ ide

o hodnotenie postupu okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že v tejto veci všeobecný súd nevenoval dostatočnú pozornosť uvedenej povahe sporu a ani tomu, o čo v ňom sťažovateľovi ide. Jeho činnosť bola málo efektívna a nesústredená. Okresný súd vykonával úkony, ktoré nebolo potrebné vykonávať [doručenie odvolania proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia, výzva na doručenie hodnoty poplatkového úkonu po uplynutí takmer jedného roka od podania návrhu, hoci poplatkový úkon mal dať ohodnotiť sám hneď po doručení návrhu na začatie konania, pretože to je procesná podmienka (§ 103 OSP)]. V konaní uplynula neprimerane dlhá doba i od 29. mája 2002, keď bolo pojednávanie odročené za účelom vykonania znaleckého dokazovania, do 25. apríla 2003, keď bol vyhotovený znalecký posudok. V tomto období okresný súd za účelom rýchleho ukončenia znaleckého dokazovania nevykonával žiadne procesné úkony.

S poukazom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 316/00 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

V zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 14 C 316/00 konal bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti z dôvodu pretrvávajúcich a neodôvodnených prietáhov žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného textu ústavy vyplýva, že ústavný súd môže, avšak nemusí priznať primerané finančné zadosťučinenie. Ústavný súd vychádzajúc predovšetkým z toho, že aj samotný sťažovateľ mal podiel na vzniku zbytočných prietáhov v sporovom konaní, kde existuje zvýšená zodpovednosť účastníka za priebeh a úkony, ktoré neboli vykonané plynulo aj z toho dôvodu, že jeho činnosť nesmerovala k rýchlejšej a účinnej ochrane svojich práv.

Ústavný súd preto považoval za dostatočnú ochranu sťažovateľa vyslovenie porušenia ním označených základných práv, prikázanie okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a priznanie úhrady trov konania.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde a § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou Mgr. Z. K., B. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania vo výške 8 796 Sk (slovom Osemtisícšesťdesiatšesť slovenských korún). Ústavný súd priznal právnej zástupkyňi úhradu za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie sťažnosti), pričom náhradu za jeden úkon právnej služby jej priznal vo výške 4 270 Sk (základom pre výpočet výšky náhrady za úkon právnej pomoci bola nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2002 vo výške 12 811 Sk). Ďalej ústavný súd priznal právnej zástupkyňi sťažovateľa dvakrát náhradu režijného paušálu po 128 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a ods. 4 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2003

